

Praha 18.12.2006

56

Výběrové šetření o zdravotním stavu a životním stylu obyvatel České republiky zaměřené na zneužívání drog

Sample Survey of the Health Status and Live Style of the Population in the Czech Republic Focused on Drug Abuse

Souhrn

Aktuální informace o Výběrovém šetření se snaží upozornit na vydání souhrnné publikace obsahující popis průběhu a výsledky dotazníkové studie zaměřené na zneužívání drog. Průzkum prováděl ÚZIS ČR ve spolupráci s INRES - SONES, v. o. s. na celostátním vzorku 3 526 respondentů ve věku od 18 do 64 let. Šetření bylo realizováno na základě Evropského modelového dotazníku EMCDDA a otázky zahrnovaly nejen sociálně patologické jevy, jako je zneužívání nelegálních drog, pití alkoholu a kouření, ale týkaly se i celkového zdravotního stavu. Publikace je dostupná v tištěné formě a elektronické formě (www.uzis.cz).

Summary

Topical information about the sample survey aims to attract attention to the comprehensive publication containing information about the course and results of the questionnaire survey focused on drug abuse. The survey was performed by IHIS CR in collaboration with INRES - SONES association on a sample of 3 526 respondents aged 18 - 64 years. The survey was realised on the basis of the European model questionnaire EMCDDA and questions concerned not only socially pathological phenomena, like illegal drug abuse, alcohol drinking and smoking, but also the overall health condition. The Publication is available in printed and electronic form (www.uzis.cz).

Na problematiku drog lze nahlížet z různých hledisek, od politických, přes zdravotní, až po výzkum a každodenní praxi v oboru a operativní spolupráci proti obchodu s drogami. K předcházení nebo k zmírnění možných dopadů tak komplexního jevu, jakým je užívání návykových látek, je nezbytné vytvářet a realizovat komplexní soubor postupů a opatření - protidrogovou politiku - jejímž podkladem jsou informace o rozsahu užívání drog ve společnosti a dalších souvislostí. Důkladné zmapování a popis situace, epidemiologický výzkum, představuje klíčový prvek pro plánování intervencí a minimalizaci škod, které mohou nastat jednotlivcům a společnosti v důsledku užívání drog.

Odpovědnost za tvorbu a naplňování národní protidrogové politiky nese vláda ČR. Jejím hlavním iniciačním, poradním a koordinačním orgánem je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP), jejímiž členy jsou ministři příslušných rezortů. Činnost RVKPP zajišťuje její sekretariát, který je organizační součástí Úřadu vlády ČR.

Usnesením vlády České republiky č. 549 k závěrečné zprávě projektu Phare Twinning 2000 „Posílení národní protidrogové politiky“ - schválené dne 4. 6. 2003, bylo tehdejší ministryni zdravotnictví (úkolem č. 1.5.) uloženo provedení „Celopopulační dotazníkové studie na reprezentativním vzorku populace ČR“ a její realizací byl pověřen ÚZIS ČR. Termín splnění tohoto úkolu byl stanoven do 31. 12. 2004.

Na podzim roku 2004 realizoval ÚZIS ČR ve spolupráci se společností INRES – SONES, v. o. s. Výběrovou studii o zdravotním stavu a životním stylu obyvatel České republiky zaměřenou na problematiku užívání drog. Šetření se uskutečnilo dotazníkovou formou, která je založena na dobrovolnosti všech respondentů a zároveň je plně anonymní. Do šetření byli zahrnuti obyvatelé s trvalým bydlištěm v ČR, kteří v době šetření dosáhli věku minimálně 18 let a maximálně 64 let. Vlastní šetření bylo provedeno metodou face-to-face (tj. metodou přímých rozhovorů), což bylo zajištěno proškolenými tazateli z agentury INRES - SONES.

Výzkum byl koncipován jako výběrové šetření, jehož cílem bylo nejen zjistit, jaká je úroveň fyzického a psychického zdraví populace ČR, ale především charakteristiky kvality života a přítomnost zdravotních rizik v chování populace (kouření, užívání návykových látek). Velká pozornost byla věnována zkušenostem obecné populace s nejběžněji dostupnými drogami a prevalenci jejich užívání, ať již celoživotní, v posledním roce či měsíci. Cílem výzkumu bylo vymezení problematických oblastí z hlediska rizik spojených s abúzem drog, objasnění souvislostí mezi modely užívání legálních a nelegálních drog a mezi znaky určité populace a subpopulace uživatelů drog.

Pro ilustraci uvádíme několik výsledků zjištěných v rámci Výběrové studie a zpracovaných ÚZIS ČR.

Jednou z oblastí na niž se studie zaměřila byly názory a postoje společnosti na experimentování a užívání drog, na legalizaci tzv. „měkkých drog“ a zhodnocení míry rizika uvedeného chování.

Struktura výběrového souboru podle toho jak respondenti vnímají drogově závislé

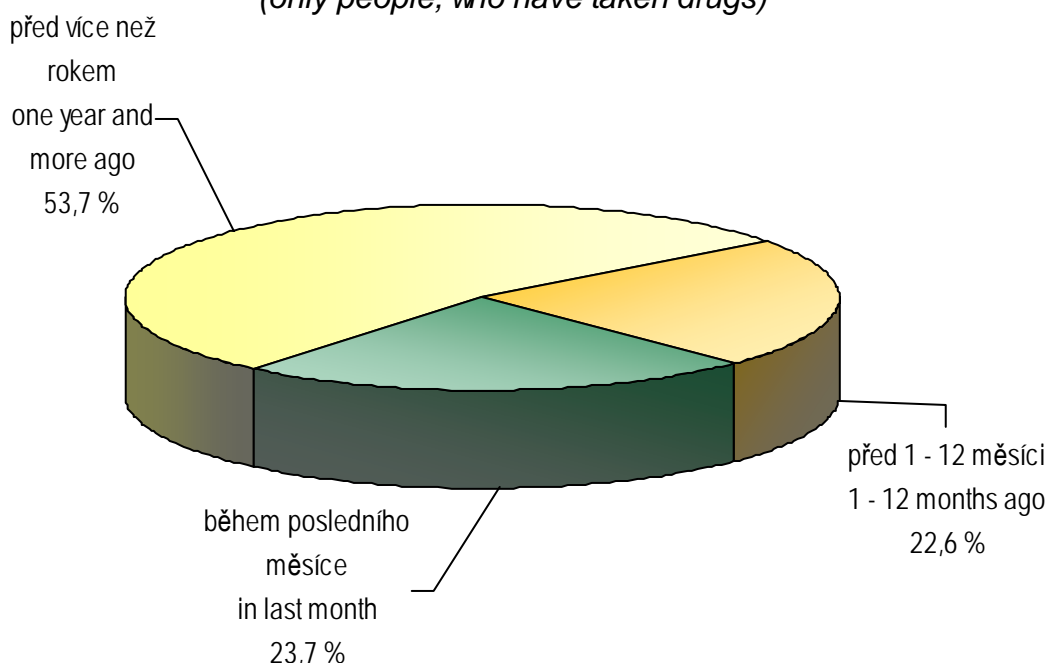
Respondents by opinion on drug addicts

Věková skupina <i>Age group</i>	Drogově závislého vnímám jako osobu <i>I perceive a drug addict as</i>				
	v konfliktu se zákonem <i>an offender</i>	nemocnou <i>a patient</i>	ani nemocnou ani překračující zákon <i>neither an offender nor a patient</i>	nemocnou a zároveň překračující zákon <i>both an offender and a patient</i>	nevím <i>I don't know</i>
	muži / <i>males</i>				
18 - 24	13,1	27,9	16,4	18,5	24,2
25 - 34	13,3	29,9	12,4	24,3	20,1
35 - 44	18,2	30,4	6,5	26,8	18,2
45 - 54	25,8	21,7	7,1	31,1	14,4
55 - 64	28,6	18,5	3,3	35,1	14,5
Celkem / <i>Total</i>	19,6	25,9	9,2	27,1	18,2
	ženy / <i>females</i>				
18 - 24	10,1	30,2	10,8	30,9	18,1
25 - 34	12,5	36,3	8,9	30,5	11,8
35 - 44	16,7	29,4	5,8	36,4	11,7
45 - 54	17,5	24,4	6,4	39,3	12,3
55 - 64	15,1	27,1	3,4	43,6	10,7
Celkem / <i>Total</i>	14,5	29,7	7,1	36,0	12,7

Hlavní pozornost studie byla zaměřena na zmapování a popis situace z hlediska zkušeností populace (obyvatelstvo ve věku 18 až 64 let) s užíváním drog. Tento stav byl popisován prostřednictvím ukazatelů prevalence (jaký typ drogy se užívá, v jakém věku a jak často). Prevalence byla popisována pomocí indikátorů: celoživotní prevalence a prevalence užití v posledním roce a v posledním měsíci.

Respondenti podle toho, kdy užíli drogu (jen osoby, které zkusily drogu)

*Respondents by time of taking the drugs
(only people, who have taken drugs)*

Získané informace jsou cenným zdrojem údajů nejen o uživatelích či experimentátorech s drogami, ale mohou být také využity jako podklad pro tvorbu cíleně zaměřené protidrogové strategie. Souhrnné výsledky jsou obsaženy v publikaci ÚZIS ČR (www.uzis.cz) [Výběrové šetření o zdravotním stavu a životním stylu obyvatel ČR zaměřené na zneužívání drog](#), která je k dispozici v tištěné i elektronické formě.

Vypracovala: Mgr. Jana Brožová